

Josef Topol

STĚHOVÁNÍ DUŠÍ

Městská knihovna v Praze

e-kniha • Praha • 2019

Hledáte místo, kde...

... můžete celý den studovat nebo pracovat?

... seženete knížku pro zábavu, do školy, k poučení?

... stahujete e-knihy, posloucháte hudbu, tisknete 3D?

... osobně potkáte české i světové autory?

... můžete zajít na koncert, filmy artové i 3D?

Právě jste ho našli!

Městská knihovna v Praze

43 poboček, **3** pojízdné knihovny, **4 000** akcí ročně,
2 000 000 dokumentů, **60** Kč za registraci

www.mlp.cz

knihovna@mlp.cz

www.e-knihovna.cz

www.facebook.com/knihovna

Městská knihovna v Praze

Stěhování duší
(Meditace pro herečku)

Josef Topol

Znění tohoto textu vychází z díla [Stěhování duší](#) tak, jak bylo vydáno nakladatelstvím Torst v Praze v roce 2001. Pro potřeby vydání Městské knihovny v Praze byl text redakčně zpracován.

§

Text díla (Josef Topol: Stěhování duší;), publikovaného [Městskou knihovnou v Praze](#), je vázán autorskými právy a jeho použití je definováno [Autorským zákonem](#) č. 121/2000 Sb.

Vydání (obálka, upoutávka, citační stránka a grafická úprava), jehož autorem je Městská knihovna v Praze, podléhá licenci [Creative Commons Uved'te autora-Nevyužívejte dílo komerčně-Zachovejte licenci 3.0 Česko](#).

Verze 1.0 z 20. 8. 2019.

(V prostoru stojí bytelné křeslo, křehký stolek, několik kufrů a krabic, všelijak poskládaných.

Někdo přichází odzadu dopředu. Zavrávorá. Je vidět, že se v prostoru orientuje spíš instinktem než zrakem. Ozvou se rány na buben. Zprvu chabé a pomalé, přitom zesílí a naléhavě se zrychlí. Postava tomu chvíli naslouchá se vztyčenou hlavou. Znovu jde dopředu.

Je to stárnoucí žena, rozcuchaná, neupravená. Má na sobě vetřlý župan, do kterého se teprve dooblékává, pod ním dlouhou noční košili, poněkud staromódní, z hebkého materiálu, snad hedvábí s krajkami. Je naboso, na jedné noze má rozšmatčanou bačkoru.

Došla dopředu, rukou nahmatá křeslo a ponoří se do něho.

Buben se odmlčel.

Po krátké pauze nevzrušeně.)

Hlavou mi jdou myšlenky, máš to marné. Můžeš bušit, jak chceš, zvláště po ránu.

Zrovna jsem si na moment sedla a něco mě jen tak nezvedne. Muselo by hořet. Ale s dohasínající ženskou, jako jsi ty, nic nehoří. Doufám, že tvé nájezdy na mou zed' tě natolik zmohly, že si dáchněš.

(Osamělá rána na buben.)

Pak že umíráš. To je pátků, co máš smrt na jazyku. Dneska děláš, že do zítřka vystydněš, a zítřka jsi žhavá nedočkavostí. Mlátíš do zdi jako divá, na to je tě až dost.

(Zvolna se vztyčí v křesle.)

Hergot! Kdybych neříkala, že čekám poštu.

(Chvíli vyčkává, je ticho.)

Došlo ti to?

(Znovu si zvolna sedá.)

Teď než dojdu od postele k fotelu. Nežli uvážím, kam šlápnu. Co si počít s načatým dnem. To nejde v běhu ani na povel.

(Další rána. Ještě nedosedla a znovu se zvedá, vzdorovitě poodešla.)

Chvíli si sednu. Uvelebím se. Zvláště když se vrtím celou noc, z boku na bok, z myšlenky do myšlenky. Teď než si povím co a jak, než

to v té hlavě přemelu. To ty nevíš, co je. Zvláště po ránu. Protože nepřemýšlíš. Nad vším se zamyslíš až k večeru, když už je pozdě.

(Sedá si, ale sedla si vedle, na podlahu.)

V klidu si posedím a posnídám.

Nejsem hrdinka, abych se hrnula do života. Nebo jako tvůj syn, oklepat se a hurá na guláš nebo na panáka. Snídám jako vrabec, ale chvíli trvá, než do sebe vpravím svůj kofein a pozřu sušenku. Mám snad nárok na ten svůj skrovný ranní obřad. Divila bych se, kdybys mi to právo měla upírat, ty, taková lidová, a demokratka. Od jisté doby jsem se zapškla, že jsou věci, na kterých budu trvat. Z kterých slevovat nebudu. Kvůli tobě už vůbec.

(Namáhavě se zvedla, někam se rozešla, uvázla v prostoru.)

Kam bych přišla?

Odvykni si, že příběhnu na zavolání. Nejsem tvůj pes.

Jednak by nám to zevšednělo. Přistoupit na to, nemám v tomhle zvlčilém domě pomalu ždíbec soukromí. Dohadují se i národy, o nevměšování, jen to sleduj. Co teprve dvě ženské, když řízením osudu obývají jeden suterén a dělí je jenom vlhká zeď.

Mysli si, že jsem fatalistka, ale osud je osud, nevybereš si.

Ostatně jaké řízení osudu. Čirou náhodou jsem tvoje sousedka a žádná milosrdná sestra. To jsme si dávno ujasnily. Kromě záchodu na chodbě společného nemáme nic.

(Znovu nahmátla křeslo, posadí se.)

Kdy my si řeknem dobrý den, abysme si ho přály? Tedy nevím, proč říkáš, musíš se stavit, musíme se vidět. To bejvávalo, že jsme musely. Kde je psáno, že něco musím?

(Dala si nohu přes nohu.)

Přemýšlej se mnou. Musíš něco ty? Leda jít k volbám. Protože musíš? Protože máš strach. Jsi dávno odepsaná, všem na obtíž, nikdo už po tobě nic nechce a tobě to nedá, kvůli synovi se budeš plazit o berlích.

(Zvedla ukazovák.)

Ted' mlčíš. Protože máš iluze. I o mně. Že všeho nechám, sotva zaboucháš, a přetrhnu se, nalačno, neprobuzená –

(Osamělá rána na buben. Zachmuří se.)

Ty noci prospíš, ale já. V hlavě mi haraší i v noci. Jestli jsem všechno zapakovala, co do polívky, čím to omastit, co bude se mnou a co dál. Tím nemyslím posmrtný život. Ani nechci, aby nějaký byl, mám toho jednoho až až. Jenom si o životě přemýšlím, jak tak šel, kudyma se ubíral. A baví mě to, nejsem sebevrah.

(Další rána. Předkloní se.)

Kterou částí těla ty uvažuješ, ktyž ti unikají elementární věci? Krmíš se, trávíš, vyměšuješ, ale zamyslet se – Co tady žijem vedle sebe, jsem jako velbloud s dvěma hrby. Co můžeš, to mi naložíš. Proč vláčím za tebe to břemeno?

Pak se z toho poránu prober. Přijdi na jiné myšlenky, když nechceš chodit k psychiatrovi a polykat ty kulaté výmysly, po kterých vidíš všechno šejdrem a svět hraje dorůžova.

(Skoro bezděky se ozvaly housle. Zamávne je rukou.)

To radši polykám ten hnus. Ať mi je nanic a nic na tom světě se mi nelíbí. Ale vím, na čem jsem a něco mě hned tak neporazí.

I když jsem prve málem upadla.

To je den!

(Mne si koleno.)

Všecko posraným navrch. Koleno jsem si narazila, kafe rozlila, mýdlo mi uklouzlo, hřeben nikde, knoflík od županu mi ulít –

Teď to hledat, když bych musela hledat brýle. Brýle bez brýlí nenajdu, to dá rozum. Zuby naštěstí na noc nevyndavám a zatím jsem je nespolkla, jaks mi prorokovala, mám čím kousat.

Jenomže spíž je prázdná. Zase vzít tašku a jít na lov, a pochlebovat pekaři a cedit krev u řezníka.

(Osamělá rána na buben.)

Nejsem hluchá.

(Náhle se dá do křiku.)

Nejsem hluchá, ale když chci uslyšet zvonek, musím tu sedět jako pěna, vyhlížet listonošku nemůžu!

(Ovládla se, ztiší se.)

Jednak pro špínu oknem není vidět. Potom je únor, je tam mlha. To vidím, protože mi spadla záclona. Listonoška je láskou slepá, budu ráda, když náš barák v té mlze najde. A to nevím, jestli zas nejsou posunuté dny, když visí vlajky. Místo středy může být pátek nebo pondělí. Nebo klidně je dneska neděle, pošta nechodí a ta žába, co

nosí poštu, teď po sobotě vyspává, nebo se dala do velkého prádla a dopis, na který čekám, zas někde trčí.

Taky bych měla něco přeprat.

(Sklonila hlavu, ze záznamu se ozve její hlas.)

Magdaleno,
je mi líto, že jsi tam sama, atakdál,
ale moje záležitost tady
se slibně rozvíjí!
Jsou už nějaké slibné kontakty,
rýsuje se nadějná perspektiva,
přesto mívám špatné svědomí.
Nebylo by bylo bývalo lepší
žít skrovně s tebou, nenamáhat se?
Přestěhuju se a začneme
žít nový život, jenom ani ty
teď nebud' líná, rozhlížej
se okolo sebe, atakdál.

(Zvedla vzdorovitě hlavu.)

Nepoučuj mě.

Stačí se porozhlédnout a vidím, co všechno bych měla. Napadne mě to.

Kam kouknu, vidím chuchvalce. To za prvé.

Odporné smotky, kvítí všech možných nečistot. Jsou, kam se kouknu, a to nedohlédnu do šerých koutů, natož pod postel. Jednou si tam posvítím baterkou, až ji najdu. Na rozdíl od tebe mám představivost, vidět to nemusím.

Roberte!

Měla bych vytrít podlahu. Nebo se pustit do okna. Vidím, co to je za unikát, když mi záclona kecla na zem. Ani nevím, jestli ta mlha venku je opravdová, nebo jestli je to tím oknem.

Jak tam polezu? Štafle nikde.

Moř si hlavu, kde malovali, komus ty štafle půjčila? Poctivost jako když vymře, paměť žádná, kdo by to nevyužil?

At' si ty štafle sežerou. Stejně bych na ně nevylezla. Komu vadí mé špinavé okno? Mně ne. Venku vidím, co chci. A zvenku jsem neprůhledná. Není to ideální?

Nemusí to být dneska ani zítra, ale dlouho to nepotrvá. Čekám už jenom jednu zprávu a stěhuju se. Dám sbohem téhle barabizně, kterou co nevidět mají bourat. Spíš to vyletí do povětrí, párat se s námi nebudou.

(Osamělá rána na buben.)

Chci tě vidět, Alžběto!

Chci vědět, jak tvůj syn si tě stěhuje na sídlišti do dvě plus jedna s lodžii a se snachou. O mně vědí, že mám kam jít, že jsem se pojistila. Znovu si někde rozestelu postel a pověsím lustr. Zatímco tebe někam šoupnou, budeš ráda, když vyfasuješ erární deku a uvidíš žárovku.

(Celá se schoulí.)

Roberte!

Nelenoším tu, odpočívám. Chci se pro tebe uchovat svěží. Nepoznáš mě, až se začnu starat o náš společný domov. Ušmejdím se, abys měl doma, co máš rád. Starat se o sebe mě nebaví, sama tu péči neocením, ale když ve tvých očích najdu odlesk vděčnosti, přetrhnu se horlivou snahou. Na čistém ubruse z čistých talířů si budeme pochutnávat. Vystojím frontu na mandarinky. S radostí se budu ometat

kolem plotny. Ne jako doposavad. Přesolím něco nebo přepepřím a sežer si to! si spílám. Jez, co sis uklohnila!

To že jsem pořád myšlenkama jinde.

Ještě že léty moudříme. Pro tebe se naučím vařit. Vím, co jsem zanedbala. Že láska prochází i žaludkem. Žádné uzeniny, nic ohříváního. Kuře, ryby a zelenina, k tomu chlazené mošty, občas ten ležák na přilepšenou. Večer kus sýra, plátek hovězího. Žádný tuk, abychom si neošklivili jeden druhého, až budem supět do schodů. Nové hnízdečko si usteleme ve třetím patře bez výtahu. Je zdravé chodit do schodů. Za odměnu pak ta vyhlídka z našich oken. Z kuchyně na mohutný akát, z pokoje na spořitelnu. Není to symbolické? Akát nám připomene, že ani život není bez trnů, i když se obaluje květem. Ve spořitelně bude naše jistota.

Nikdy se nevydáme z posledního. Nebudeme potenku skákat. Když se přes zimu uskrovníme, v létě si vyrazíme z kopýtka.

Víš, co to bude, Roberte?

Nemuset šklit. Neobracet každou desetikorunu, když na to máme. Kde je pak lidská důstojnost? Od jara myslet na Vánoce, jestli a jak to seženu. Kde je pak radost?

Je to příliš krásné, Roberte, až moc. Rozbásnila bych se. Musíš mě brzdit. Spoléhám na tvou praktičnost, tvůj zdravý rozum a střízlivý úsudek.

(Sáhla po zrcátku na stolku, oddálí ho na délku ruky a zadívá se do něho.)

Po všech smúlách máš nakonec štěstí. Važ si toho.

Zlomila sis nohu, přestala tančit, myslela sis, že všem dnům je konec. Co to chtělo?

Být trpělivá, dívat se. Rozhlížet se okolo sebe, nechodit s hlavou do země.

(Zakvílely housle, až u kobyly. Na chvíli ztuhla.)

Ted' pro změnu vyje tvůj pes. Proč já hloupá ti toho čokla chodím věnčit, když psy nesnáším? Proč ho držíš, mi řekni? Žiješ se zvířetem a to zvíře u tebe zkouší víc než ty.

Kdykoli ti přestýlám postel, v matracích kosti, slupky ze salámu a scvrklé buřty. Sdílíte spolu jeden pelech, ani nevíš, co pod vás zahrabal. Co udělá, až mu zásoby dojdou? Bála bych se, že se to zvíře pustí do mne.

(Rána na buben.)

Jen si bouchni. Jak říkala Malypetrová, když mi dávala hodiny klavíru, holka, máš úhoz! Já nedovedla vytukat pianissimo. Ale co svedeš ty, to není úhoz, to je úder!

Bud' vyje tvůj pes, nebo ty mlátíš do zdi. Ted' mi řekni, jak mám uslyšet listonošku?

(Zklidní se.)

Nosí mi expresy a rekomanda. Občas nějaký ten balíček od Roberta. V něm káva, čokoláda, žvýkačky. Zapomíná na moje zuby. Vždycky té holce šoupnu od cesty, ne jak ty, abych říkala, za co platíme daně, jsou tu od toho, státní zaměstnanci.

V tom máš nakonec pravdu. Ale dáš jí něco a je jako vyměněná. I tužku ti půjčí a někdy si poklábosí. Mně bývá, jako když mi donesla kuře v alobalu. I když má pro mne jenom složenku, něco na zaplacení, ale vlídnost je vlídnost. To se ví –

(Klevetivě se předklonila.)

– ne že bych jí zobala z dlaně. Věřit jí nemůžeš. To by nesměla mít na rohu toho chlapa. Pro něho nepromrhá chvíli, aby to stihli do oběda. Někdo o něm říká, že je noční hlídač anebo vyhazovák v baru, někdo

zas, že je u policajtů. Hlavně je dopoledne doma a čeká na ni. Ví, že tou dobou ona už je na trase s tou svou poštáčkou brašnou a míří k němu.

S brašnou! Dovol, abych se zasmála. Roznáší poštu v igelitových taškách. A když prší, má šusták anebo obyčejný deštník. Kde jsou doby, kdy mívali pláštěnku s kapucí a jezdili na kole!

(Utře slzu.)

Myslela jsem na jiné věci, než jsi zabouchala, ale s tebou se nepovzneseš. Řekne se, není nad to se zamilovat, ale je to to nejošidnější, co znám. Bude to ten jediný případ, kdy samy strkáme hlavu do oprátky a lítáme v tom. Trochu soudnosti by to chtělo, v našem věku. Už nám dávno nehoří koudel, bohužel. Můžeme se stavět na hlavu a nikdo nám nezatleská.

(Vysmrká se.)

Že jsi mě nepoznala mladší. Byl se mnou jiný pohovor. Jak jsem se s každým chtěla domluvit! Ať to byl, kdo byl, třeba instalatér, jako tvůj syn. Vysvětlit mu, co mě kde zlobí, kde to kape.

Nikdy nevím, kolikátého je.

Jako by na tom záleželo. Ví, že mám dneska narozeniny. Měla bych se svátečně přiodít, když mám narozeniny, a naopak, jsem celá divná, nepohledná, a nic se mi nechce.

Stěhuju se.

Všecko mám dávno zapakované. Jediné punčochy jsem přeprala a čekám, až uschnou. Špínou se na mně kroutily.

(Zachvěla se zimou, zvedne si límec županu.)

Na prsou se mi to rozevívá.

Najdi ten knoflík, kam se zakutálel. Víš, co je knoflík. Malé, kulaté, a nabere to směr, že se nestačíš divit. Teď tohle dej, když si nemáš čím posvítit. Lustr jsem zapakovala už dávno. Žiju tady z božího světla, co den dá.

Nepovídat si s tebou nebo s Robertem, ani nevím, že jsem. Jdu někam, jdu a šátrám po zdi. Kolikrát i kafe si nasypu vedle. Loknu si, slepá, chlórované vody.

Den ti uteče, ani nevíš. Něco si promyslíš a stmívá se. Zas abys lezla pod peřinu.

Jak je noc dlouhá, o tom bych mohla vyprávět. Od kuřího oka až po modřinu na čele si promýšlíš, jak šel život, co kdy bylo a není, kde to je. To ty neznáš. Čučíš do televize až po tu hymnu, usneš při tom a nic se ti nezdá.

Anebo jako onehdá. Zdá se ti, že jsi na synově svatbě a padá ti podprsenka.

(Ozvaly se housle.)

Alžběto, to se ti stalo na synově svatbě! Ty ani neumíš mít sny. Zdá se ti o tom, co se stalo. Kdežto já –

(Zimomřivě zasune ruce do rukávů, je skoro pyšná.)

Mívám skutečné sny.

Jako na dnešek. Sedím, ani nechci říct kde, když někdo zvoní. Mám co dělat a tumáš, stěhováci, jsou tu!

Jeden v černém jak od pohřební služby, druhému chybějí čtyři prsty, třetí, pidižvík, šmačká na jednu nohu, a hnedka do mne, paní, to nepobereme, nám bylo řečeno pár švestek. Rozčilená vyběhnu ven, tam místo stěhovacího auta vidím džíp. A že jen to nejnutnější. Teď to hledat, to nejnutnější! Tvářili se, jako by se kvůli minutě měl posrat vesmír.

Těch věcí, co jsem oželela!

Do všeho kopali a smáli se mi. Až jsem se neudržela, vy banditi! Víím já, bez čeho se obejdu? Co je nejnmutnější? To, do čeho kopáte, lje můj život!

Počůrala jsem se, když to chceš vědět.

Stejně pak, co to v nás jen je, každému jsem šoupla zelenou, i ve snu mě to napadlo. Až tam to došlo, jeden druhého si neváží a nic ani ve snu není zadarmo.

Když naložili ten džíp, oni se vezli, já šla pěšky. Trmácela se zbytečnější než papiňák a všecy ty křápy. Docela nepotřebný krám.

(Rozřinčí se budík. Vystřízlivěla.)

Slyšíš, jak jsem se pojistila, abych nepromeškala listonošku? Jako bys mě ze dne na den nebudila ty svým boucháním!

Strkám to na noc pod postel, protože mít to u hlavy, strašně se leknu. Protože čas je blbec a nervy máme jen jedny.

Pod postel nepolezu.

(Počká, až budík dozvoní.)

Teprve jsem se probudila. V tu ránu je život samá povinnost. Pracující jdou manifestačně do práce, když nejdou zrovna manifestovat. Zatím co my, dvě důchodkyně –

Nejvíc nás baví chytat lelky. Neříkej, že si nezachytáme. Prolelkujeme někdy celé dny.

(Zvedla ruku, krátkozrace se na ni zadívá.)

Co držím v ruce? Je to jehla. Proč ji držím v ruce? Abych si něco zašila? Nitě mám dávno zapakované. Nejspíš jsem tu jehlu chtěla dát někam stranou na bezpečné místo. Jenomže u mne dát něco stranou. Dát ji na stůl, může mi přijít do jídla. Anebo na parapet

u okna. Zapomenu, když se zadívám na ulici, a mám ji v lokti. Ted' co s jehlou. V ruce ji věčně držet nemůžu. To abych na ni pořád myslela.

Leda bys přece jenom zašla k Alžbětě, mezi řečí si řekla o nějakou nit a zašila si župan. Táhne mi na lopatky.

Koupím si nový, jen co se přestěhuju. Tmavší, aby se tolik nešpinil. Tenhle už dotrhám.

Co kdybys tu jehlu Alžbětě dala? Nic ti to neudělá.

(Zadívá se na jehlu proti světlu.)

I když má zrovna pěkné ouško. Tím by prošla i silnější nit. Co se s tím jinak namuckáš.

(Zkouší jehlu palcem.)

Taky je ostrá, neotupená. Možná, že ještě ani nešila. Kdoví kde byla! Holčičko!

Třeba jsme ji vymetly z podlahy. I když jsme naposledy zametaly o svatém dyndy. Tam se toho už schovalo. Acylpyrin jsme vydloubly jednu z jedné škvíry. Brož z blůzy, sponky do vlasů, hrách, čočku, jedlé kaštiny, prsten od Roberta tam jednou zapad! Jak jsme ho postrádaly! Nadávaly jsme kurvy lidi, málem jsme z toho udělaly dráma. A co to chtělo? Vzít smeták. Všimnout si. A vůbec –

(Utře slzu.)

Tu jehlu píchnu do klopy. Nemám takovou bradu, abych se o ni bodla. Zvláště když bude špičkou dolů.

Aspoň něco jsem vyřešila. Zmohlo mě to. Celá se třesu. Jako by mě přejel vor.

Blbost.

Vor nikoho nepřejede, leda rybu, a ta si dá pozor.

(Uvolnila se, dá si nohu přes nohu, mne si koleno.)

Viděla jsem jednou voraře. Neuhádnou, jestli to bylo v dětství nebo ve filmu. Stál u kormidla, starý a tlustý. Asi ve filmu. Kde bych jinak k vorařům přišla. Nevyrůstala jsem u řeky. Být tam řeka, stejně by mě k ní naši nepustili. Báli se o mne. To už pak nikdo se o mne tak nebál. Zvláště tatínek. Maminka nevěděla co dřív. Ne že by tatínek měl čas, ale mužský se dovede víc bát, je takový už od přírody. Mužský se bojí, ženská zkusí.

(Zesílený tikot budíku.)

Roberte, žes mě nepoznal mladší. Byl se mnou jiný dohovor. Pomalu zapomínám, že ta omletá slova, která používám, dřív něco znamenala. Když jsi odcházel, dala jsem ti to nejdražší, co mám – své úspory. Ted' tady teskním. Divíš se mi?

(Toužebně zvedla ruce.)

Jak jsem se s každým chtěla domluvit! Ať to byl, kdo byl, třeba policajt. Vysvětlit mu, proč jsem šla na červenou. Anebo u doktora. Popsat mu, kde mě zas píchlo, kde to vážne. Už to byla náplast, hojilo to. Ted' všechno dělám halabala. Blbnu a ptám se, zamkla jsi? Zhaslas na záchodě? Vypnula vařič? Umyla ses? I své úspory. Ted' tady teskním. Divíš se mi?

Jako bych byla duchem jinde. Popel si sypu do kompotu. Brýle nevidím, do bačkory se nevejdu, župan mi ulít.

(Spustila ruce.)

Knoflík od županu mi ulít.

Nevím, co říkám a co dělám.

Nikdy nevím, kolikátého je.

Jako by na tom záleželo. V přírodě to není. Ve skutečnosti to neexistuje. Bývají nějaké ty svátky. Je větší ticho nebo větší randál, a jinak je to obyčejný den. Slunce zapadne, kde má, tramvaj nejede, blbec nezmoudří, plevel roste. Hodinu hledám klíče, mám je v ruce. Punčochu si navléknu místo rukavice, jako bych chtěla štipovat a nejt nakupovat. Říkám si –

(Zvolna se zvedá.)

Bestie, myslí na to, co děláš! Buď u věci.

(Ozvou se housle. Jde dopředu, jako by šla po jejich zvuku.)

Vyčítáš mi ve svých dopisech, že tady hniju.

Tobě se to mluví, Roberte. Jsi pořád někde, věčně na cestách. Kdybych cestovala jako ty a nehnla tady, taky by to šlo.

Jinak to neumím říct.

Jen ráno lapneš zpod víček denní světlo, zavrtíš se a máš před sebou cíl, k tomu cíli se ubíráš, den ti uteče, nakonec usneš zdravým spánkem, ani ti nepřijde, že žiješ.

Co já se naplahočím, napřemýšlím. Kde jsou ty mužský, říkám si, když by je člověk potřeboval?

Dny se mi táhnou jako kolomaz a cíl nikde žádný. Připadám si jak moucha spadlá do vody. Plavu, abych se neutopila.

(Zakopla o kufr nebo o krabici, přepadla, chvíli tak zůstane.)

To se ti podobá.

Nad vším medituješ a s ničím nic neděláš.

(Namáhavě se zvedá.)

Aspoň ten kufr, co máš prádlo, sis mohla označit. Ne psát tam prádlo, to by křičelo. Může to chvíli ležet na chodníku, než přijdou stěhováci, ale mohla jsi to pomáznout červenou barvou.

(Něco drží v ruce, zjistí, že to je hřeben, začne si pročesávat vlasy.)

Červenou barvu ani nemáš. Vůbec tu nemáš barvy. Leda rtěnkou bys mohla udělat kroužek nebo křížek, nebo co se tak dělá.

Vypadalo by to frivolně. Zvlášť na ulici.

Žiješ tu jako v zákopě. Mohlas to nějak uspořádat, ty kufry a krabice. Říkáš si, je to provizorium, nemá to cenu s tím hýbat, když stejně budete jinde, ty a ty věci.

Teď uvažuj.

Kdyby se ta Robertova záležitost měla protáhnout, jakože to na to vypadá, takhle se pořád nedá žít.

Dá se takhle žít. Jenomže si pomalu na ten svůj herberk zvykáš. Zvykáš a nic s tím neděláš a lelkuješ. Vlastně jsi líná jako veš. Pomalu z toho rýmuješ.

Co ti brání trochu to uspořádat, abys tu žila jako člověk?

(Omakává zavazadla.)

Kupříkladu na téhle škatuli se dá sedět. Třeba je v ní televizor. Ta by mohla jít pod okno. Klečíš na ní a díváš se na ulici. I když dneska na ulici uvidíš hovno, když je mlha.

(Pokusí se hnout krabicí.)

Jenomže je to kráva těžká.

(Nadýchne se.)

Co tahle?

(Omaká ji.)

Do téhle by ses probořila. Bude v ní prádlo nebo peřina. Ale kousek to poodtáhneš –

(Poodtáhla krabici.)

Pane! To se tu uvolnilo!

A co to chtělo? Trochu zapřemýšlet.

(Zkouší se projít prostorem.)

Klidně jdu a nemusím to obcházet jako prve.

Stačí málo a hned je to jiné, přehlednější. Proč si z těch krámů dělat slalom? Taky už nejsi nejmladší.

(Zvedla něco.)

Tady jsem zapomněla džbán. Džbán se hodí. Až půjdu z pošty, cestou si koupím květiny. Kdyby – nedej bůh – se objevil Robert, měl chuť na pivo, květiny přendám do umyvadla. Až to pivo ze džbánu vypije, květiny vrátím, kde byly.

(Posadila se na krabici, proboří se do ní.)

I když ted' zase, bez té škatule –

Už jsem si na ni tamhle zvykla. Jak se známe, podvědomě se té škatuli budeme vyhýbat, jako kdyby tam byla. Co na tom trhnem. Vypadá to tam divně, nezabydleně. Skoro bych tu škatuli vrátila tam, kde byla.

Ted' sama nevím.

Dát ji, kde byla, nebo s tím už nehýbat?

(Namáhavě se zvedla.)

Nesmíš ze všeho dělat vědu.

At' tak či onak, štvát se nebudem. Pro dnešek toho bylo až dost.

Jaks mi sám napsal, Roberte. Ty, Magdaleno, si koukej život usnadnit. Neztěžuj si ho a neztrpčuj. Povznes se nad malichernosti. Jsme povoláni k něčemu vyššímu.

To se ti řekne, Roberte. Dívej se, rozhlížej se okolo sebe!

Vím, co vidím. Mám představitost. Ani to vidět nemusím.

Nesrovnávej mě s Alžbětou.

Jak Alžběta bývala pečlivá! Nikdo ji nikdy neviděl než s hadrem.

Pak že my lidi jsme si rovní. Alžbětě dát hrad, chodí tam s lopatkou a se smetáčkem, má v ruce hadr, hrad si neužije, protože o hradě nic neví.

Ted' je Alžběta nemohoucí. I jí se práší pod postel a život jde dál.

Mluvím o tak náročných věcech jako je úklid.

Přitom jsem skromná.

Nežiju si nad poměry jak dneska kdekdo. Chudobě sluší čistota, se říká, ale má to své meze. Trocha špíny chudobu neposkvrní. Mít krásný, běloskvoucí byt, dávno mě z něho vystěhovali. Nad mou norou každý ohrne pysk, přejdou ho laskominy. To je naděje chudých, Alžběto. Nikdo jim nezávidí.

Chudému stačí, když má fantazii.

(Zvedla se, jde k pomyslnému oknu.)

Máš to asi jako ty naše okna, co vedou na chodník. Uvidíš tam celého psa, když není bernardýn. Pána zřídka, tak do pasu, když není lipután. Alžbětu to stačí rozčlít. Chce vidět pána. Magdalena si pána

umí domyslet. Někdy se splete, málokdy. Vidí celého jezevčíka, pána tak po pás. Když se pán k jezevčíkovi sehne, co vidí Magdalena? Jaký pes, takový pán. To za prvé.

(Zakvílely housle.)

Proč mluvím o psech, když psy nesnáším?

(Vrátí se ke svému křeslu.)

Co jsem to prve? – Chuchvalce.

To nemluvím o pavučinách. Jsou, kam se podíváš, opředly mě jako Šípkovou Růženku.

Pavouka bych na rozdíl od tebe nezabila. Ne že bych neměla tu odvahu, nebo věřila, že pavouk je štěstí. Ty máš psa, utrhuješ si od huby, abys měla na tu horentní daň, když doly a lesy už nás neživí. U mne to bylo jiné. Nikdy jsem nechovala zvířata. Kde taky, při tom životě, který jsem vedla?

Tančí ve varieté, jezdi po estrádách, vyhazuj nohy.

Jednou Robert, když viděl, jak jsem tu víceméně sama, mi pořídil rybičky s akváriem. Pak jsme tu byli tři dny bez proudu. Úplná žalost. Nebo mi v kleci dones andulku. Taky chcipla. Myslím, že hrůzou nebo překvapením. Kdo by tu nechcíp, v téhle díře?

(V kapse županu našla cigarety. Na druhý pokus si jednu zapálí.)

Až na pavouky. Pavoukům se u mne daří.

I tak přišla krize. To jak jsem, na tvoji radu, si dala vymalovat. Nejspíš je to zabílo.

(Utře slzu.)

Začla jsem znovu, nevzdala jsem se. Z chodby jsem si donesla prvního. Ted' najít, kde by se mu líbilo.

Upřed si kousek pavučinky a moucha jak z udělání žádná. Bude to těma družicema, jsi řekla, Alžběto. Ale moucha je moucha. Schválně jsem nechala kazit hovězí přední. Přišly, to se ví, soudružky mouchy. To jsem se nalítala! Ponejprv je chytala sama a cpala mu je, až se mu pavučina protrhla. Hned měl co dělat.

Brzo se zdálo, že se přežral.

Šťastně to přežil, ale pořád sám. Zalezlý v koutě jako mrtvý. Vůbec se nerozmnožil.

Až mě napadlo, chce samičku. Co jsem se našmejdila. Po půdách, barák po baráku, nosila to v semknutých dlaních, abych to nerozmáčkla. A jakože svět je zlý a lidé nepřející blbci –

Dala ses slyšet, Alžběto, že chodím dlaně sepjaté, jak náměsíčná, a věřím v Boha. Roznesla jsi to po ulici.

Mohla jsem ti někdy říct pravdu?

Jak to v těch dlaních šimralo?

(Usměje se ve vzpomínce.)

Nakonec má snaha marná nebyla. To zvíře se u mne rozmnožilo. Říkám zvíře, a nejspíš je to hmyz. Jenomže Alžbětě říct hmyz. Hned vidí štěnice, rusy, šváby, vši.

Kdežto pavouk je něco jiného, ten neuškodí. S pavoukem se dá žít. Hlavně tu bylo něco živého, hodiny jsem to pozorovala, čas mi hned jinak utíkal. To za druhé.

(Rána na buben.)

Mám tu špínu, tak mám. Je to naše špína, moje a mých pavouků. My si v ní lebedíme, my ve své špíně žijeme, ty ne. Je vidět hlavně po ránu. Ráno oči víc vidí. Než se unaví, než si zvyknou. Ráno moudřejší

večera, se říká. Já budu jiná, než se říká. Z čeho do večera nezmoudřím, to ráno nedohoním. S čím v noci lezu do postele, s tím ráno vstanu.

(Další rána.)

Jsi na tom špatně, čím dál hůř. Vidíš mne ráda, z nouze Magda dobrá, ale když se to uváží, meleme pořád dokola to samé. Co můžu, to ti udělám, ale než končit jako ty –

Stáří je hnusné, Alžběto.

Co tebe drží při životě? Syn už tě dávno odepsal. Až vystydneš, přijde si pro náušnice, sebere nějaký ten cajk, i peřina mu bude dobrá. A stejně jsi ráda, když se ráno vzbudíš. Z čeho se ještě raduješ?

(Probírá se ve vlasech.)

Chodívám od tebe tak zmožená, že říkám, sladká moje samoto!

Jsem tu svou paní, dělám si, co chci. Nemusím dělat, že mě trápí, že ty se trápíš. Nebo se řehonit, když pookřeješ a předvádíš mi jak na umakartu svoji sklerózu, nebo to hraješ na soucit, sténáš a hekáš, Magdo, otoč mě!

Schválně jsem včera prstem nehnula. Sama se otočíš jak srnka a řekneš, Magdaleno, kdybych tě neměla!

Nejspíš se nám všecko už dávno jenom zdá. Alžbětě Magdalena a Magdaleně Alžběta.

(Ozvaly se housle. Usmála se.)

To se ví, kdykoli mi od Roberta donesou psaní, jdu, kdybych lezla po kolenou, a přečtu si ho. Kousej se vzteky, žárlí, bestie!

(Ze záznamu slyšíme její hlas.)

Magdaleno,
je mi líto, že napínám
tvoje nervy, ale moje záležitost
se opět protáhla a protahuje se.
Měj trpělivost. Ty jsi přece
realisticky uvažující člověk.
Svět je nemilosrdný, nemůžeme
odnikud čekat pochopení anebo soucit.
Spolehni se, že tomu udělám brzo konec,
jen co vydělám trochu peněz.
To odlučné a bolestné ti potom
bohatě vynahradím. Přestěhujem se
a začne nový život. Ty teď dbej
o náš budoucí domov, neutápěj se
v pseudoproblémech a rozhlížej se
okolo sebe.

(Rána na buben. Vystřízliví.)

Roberte, jak je vysilující, než jí přečtu tvůj dopis. Všecko jí říkat nadvakrát. Artikulovat. Něco jí zařvat rovnou do ucha, když něco se řve špatně. Fajnovosti, kterými nešetříš. Poézie, kterou své psaní prošpikuješ. To, z čeho na mne dýchne krása, Alžbětě musím převést do prózy. Ta ženská neví, co je oblak. U ní všecko jsou mraky. Oblak uslyší jako povlak, myslí na cejchy.

Že jí křivdím?

Neviděla jsem, že by někdy šla zamyšlená. Nebo si domů nesla kytku. Věčně se prohýbala pod žrádlem. Stačila nějaká ta fáma, už stála ve frontách a kupovala, jako by měla přijít potopa. Jednou se podestlala cukrem, když se jí jinam nevešel, nade mnou ohrnula

pysk, když já v té panice si kráčela s frézií v ruce nebo s hyacintem, anebo s malou bledulí, s poslíčkem jara.

(Rozehřálo ji to. Stáhne ze sebe vetčný župan, je v dlouhé noční košili.)

A co dřív, když jsem květiny dostávala.

Od svých ctitelů.

Taky jsem pro ně tančila...

Domů jsem to vozila taxíkem. Bylo k ránu, div jsem bradou nedrhla o zem, ale moje květiny byl můj obřad. Nestrpěla jsem při tom nikoho, ať to byl, kdo byl. Pookřála jsem. Popadla už nevímkolikátý dech. Vybalila všechno to kvítí, ke každému našla vhodnou vázu, slušivé osvětlení a příhodné místo. Bylo to krásné, vonělo to. Všechna únava ze mne spadla. Teprve jsem vychutnala svůj úspěch a blaženě usínala.

(Bezděky se hluboce předklonila, jako při potlesku, chvíli v předklonu setrvá.)

Děkuju. Díky. Díky vám.

(Rukou posílá vzdušný polibek. Ozval se buben, lekla se, řízlo ji v zádech, zůstane nahrbená.)

Alžběto, dobré jitro ti přeju. Už mě netrap.

Nebo budeme na sebe zlé a neuhádnem, odkud to přišlo. Jestli to zlo je někde mimo anebo jestli není v nás.

(S námahou došla k pomyslné zdi, opře se o ni celou vahou.)

Jak se ti vždycky podaří mě zblbnout.

(Pomalou, s viditelným úsilím, se narovnal.)

Čekání je to nejhorší, co znáš. Čekáš a nic přitom neuděláš, protože to znáš. Sotva se do něčeho dáš, jako naschvál přijde, na co jsi čekala.

(Pomalou se rozešla.)

Potom taková rozdělaná, nedodělaná práce je mrzutá a vracet se ti k ní nechce. Proto se do ničeho nepustíš. Řekneš si, když já musím čekat, všechno počká. Nezblázním se.

(Zakopla o nějaký kufr, ohmatá ho a posadí se na něj.)

Byly doby, kdy se u mne dalo jíst z podlahy. Všecko se lesklo. Cídila jsem i blbou mosaz. Taky na mně všechno jen hrálo. Chodila bych tu ve dne v noční košili? Nestrpěla jsem na sobě žádnou vadu, s každým kazem jsem běžela k zubaři. Už to ke mně tak patřilo.

(Rána na buben.)

Teď jsem skromná. Nežiju nad poměry, jak dneska kdekdo, nezvlčila jsem. Žiju jako koroptev v brázdě.

To je naděje chudých, Alžběto, nikdo jim nezávidí.

Někdy nevím, Roberte, jestli se odtud máme stěhovat. Jako by nestačilo mít se kde obejmout. Jen si šeptat anebo držet zobák, přitom se mluvit nemusí.

Co tu nejseš, dny se mi táhnou jako kolomaz.

Blila bych nad takovým životem.

Popolétnu, když od tebe přijde dopis. Jenže tvých slov se vždycky nenajím. Taky to už po tobě sotva přečtu. Je vidět, jak to píšeš narychlo. Děláš hrubky, zapomínáš mateřský jazyk a škrábeš jako Angličan.

Neutápím se v psuedoproblemech, jak píšeš.

Jsem normální a střízlivá. Tak střízlivá, až mě to děsí, až si říkám, žít zas jednou s vykolejenou myslí, nic nebrat vážně, neohlížet se, blbnout a blbnout, tralalá –!

(Poskočila si.)

Jako to dělám, když jsem sama. Blázen není odpovědný za svoje činy. Tykala bych cikánům, pokřikovala na policajty, objímala předsedu vlády!

(Někde ji píchlo, pokulhává.)

Brzdi se. Neunášej se představami. Chvilí povyražení, měsíce v lochu, tak bys dopadla.

Dělat si, co chceš. Anebo říkat, co si myslíš.

Kde žiješ, to si uvědom.

Měj si nápadů sto a jeden. Co ti projde? To nejbanálnější, nejpitoměší, co by udělal každý. I když nevíš, kdo to je každý, ať je to, co je, je to jako mor.

Byla jsi někdy originální? Udělala jsi v životě něco, aby to zavonělo novotou? Tančila jsi, jako se tančilo. Šlapat chodník, šlapalas ho, jako ho někdo šlapal před tebou. Máš hlavu jako stěhovací vůz. Kdykoli jsi chtěla myslet, bolelo to. Byl to pud, pouhý, pouhopouhý pud, když jsi tančila nad propadlem, z kterého se šklebila smrt?

Ta díra nikam. Někdo nad ní spí. Někdo se nad ní zahloubá, anebo modlí, nebo lamentuje, někdo se do ní slepě vrhá. Ty nad tou dírou jsi tančila. Bylo to málo?

(Jde dopředu.)

Kdysi to bylo pro tebe dobrodružství jít po ulici. Dívat se, bloumat, nemít žádný cíl. Vždycky tě něco zaujalo, nebo byl někdo tebou

zaujat. Teď pokulháváš, míjejí tě jako zavřený krám. Nedávno ti bylo divné, co na tobě ten mužský vidí. Než ti došlo, že se opíráš o zaparkovaného sába s taškou brambor.

Není pravda, že pořád se něco děje. Teď kupříkladu se neděje nic. Leda bych spadla ze židle.

Spala jsem dneska kupodivu dobře. Všecko mi připadá – jak bych to řekla? Hezčí, svěžejší, útulnější.

(Suverénně došla ke svému stolku, sáhla po zrcátku, podívá se do něj, dostane záchvat činorodosti.)

Chce to elán, chuť do života. Nalíčit se a připudrovat. Tu kolínskou od Roberta. Nevidím si někdy na špičku nosu. Naše chyba. Co to chce? Probudit se. Žít zase chvíli jako člověk.

(Usadila se ke stolku, shledává svoje líčidla, pokukuje na sebe do zrcátka.)

Proč se nemáme rádi? Milujme se. To je to, co za nás nikdo neudělá.

(Začala se líčit.)

Robert, jak víme, odjel naneurčito. Tak tu nešil, nevyhlížej každý den listonošku.

Po neděli jdu do železářství a koupím věšáček na ručníky pro dva.

(Rána na buben. Nevzrušilo ji to, dál se líčí.)

Všude je něco. Třeba ten výtečník, tvůj syn. Sama jsem jednou byla dítě, proto jsem dítě nechtěla. Cicmat se s píspletem je krása. Myslíš si, co jsi nevyvedla za ptáka. Kojíš to, chováš, doroste to, pak tomu chodíš pro pivo.

Alžběto, jestli za život jsi měla jednoho chlapa, jestli mi nelžeš, pak tě lituju.

Pak tvůj život mi nutně připadá šedý, neurčitý, jako když se svou nádobou jsi došla k prvnímu vodojemu a napila se. Nemůžeš vědět, co je žízeň. Hřeje mně u srdce, když vzpomenu, jak každý byl jiný. Některý už na první pohled. Nemá cenu se o tom šířit. U mne jsi něco jako popelka, za kterou přišel magor se střevícem, který jí pasoval. Nikdy jsem tu pohádku neměla ráda.

(Rána na buben. Přestala se líčit, nedolíčená zůstane až do konce.)

Kam se podívám, vidím veteš.

Jsou ty věci tak smutné?

Ted' nevím a jsem na vahách, kde je ten smutek? Je v těch věcech, anebo –

(Sáhla si ke krku.)

Kurva, ta jehla! Bodejť bych se nebodla! Ta jehla.

(Saje si prst.)

Připomíná mi, že jsem si chtěla něco spravit. Pak něco přišlo, zapoměla jsem, jenomže úmysl tu byl –

(Zvedne prst, zasměje se.)

– když jsem se o něj zranila.

Nejsem tak hloupá. Vzpomínám si. Šlo o mou noční košili. Našla jsem odpovídající nit. Hnědá by se k béžové hodila.

(Ozvou se housle.)

Vzpomínám si.

Byly Velikonoce, a začla jsem gruntovat. V troubě se pekl mazanec. Všecko jsem drhla, cídila, chuchvalců byla popelnice. Co byl mazanec v troubě, zrovna ta trouba selhala. Dopékala jsem ho tenkrát u tebe, Alžběto. Taky se srazil nebo co.

Ochutnal jsi ten mazanec, Roberte, jen zdvořile. Ani jsi neukusoval. Jen ždíbal prstama a co nejmíc drobil.

Ten se mi tedy tehdy nepoved. Měla jsem si dát nohu za krk?

Co se dá v jednom životě stihnout?

Byl konec března, tys byl ve tvídu, já se drkotala už v jarních šatech.

Byla by to bývala nejhezčí Bílá sobota, nebýt té houkačky, nezastavit za oknem to žluté auto. Hned sis to dával do souvislostí, jestli není velikonoční razie a takový kec, anebo že jim došel benzín, je to s podivem, řekli bysme, když nikdo, oni jsou pořád natankovaní, asi je zaskočily ty jarní svátky... Nakonec se rozhostilo ticho, jen to auto tu stálo přes noc, žlutě se lesklo za oknem. Uklidnil ses a říkal, jak je to u mne útulné –

(Rána na buben.)

Vím, Alžběto, že tím autem přijel tvůj syn. Dávno nedělal instalátéra. Věděl, že Robert chce jít za kopečky.

Ocenila jsem, žes mu nedovolila něco s tím dělat. Dopřála nám poslední noc. Nikdy ti za to nebudu dost vděčná.

O Robertovi ti řeknu tohle. Řečí měl sto. Milovala jsem na něm, jak je mlsný. Věděl, co jí, a vychutnával. Já at' buď' piju, nebo jím, jsem duchem jinde, ani nevím, že něco konzumuju, jako ten barbar nebo hucul.

(Plácla se do stehna.)

Jak se mi vysmál! Říkal mi, že hucul není barbar, je to kůň!

A tu poslední noc. Lhal mi, když mluvil. Chtěl, abych šla s ním. Chtěl mě vylákat na širé moře. Naštěstí zrovna zase nešel proud.

Ted' za svítání ta záhada, byl bez ponožky, napůl šel odtud bosý. Smál se tomu, odcházel pyšný jako klaun.

(Ozvaly se housle, až u kobylky.)

Tady se pořád něco ztrácí.

(Zvedla se, jde prostorem.)

To už jsem dávno žila tady.

Z vily jsem se nastěhovala do téhle díry. Co se sem vešlo? Kousky nábytku, pár obrázků, po tatínkovi housle a buben. Jak jsem přesto měla ze všeho radost! Každá z těch věcí měla obličej, svou tvář. Skoro se na mne usmívala. I na tebe, Alžběto, jsem byla zvědavá, když jsem se přistěhovala.

(Chodí bezradně od krabice ke krabici, od kufru ke kufru.)

Ted' všechno je na obtíž. Tahám ty věci sem a tam. Proč to nevyhodit, si říkám? Kolikrát něco šoupnu do popelnice, poslepu, abych neviděla, jak mi to pod rukama umírá. Potom v noci to tajně nosím zpátky, zavile se hrabu v popelnici, když mi to někdo něčím zasypal, šťastná, že to nakonec najdu.

(Rána na buben.)

Párkrát's mě při tom přistihla. Víím, co sis pomyslela. Jak hluboko jsem klesla, když slídím v popelnicích.

(Unavená se znovu ponoří do svého křesla.)

Tak promrháme zbytek života. Pro útěchu si říkáme ptákoviny. Jinak se nudíme a s nudou, s nudou je nuda, Alžběto.

Ani háčkovat jsem se nenaučila, ani modlit, jsi mi naposled řekla. Za co my se můžeme modlit?

Být znovu zdravá, žila bys jinak nežli dřív? Jsi živá, protože ses narodila. Ale umět života užít, to někdo buď má, anebo nemá. Když to nemá, závidí druhým, užírá se. Kolikrát si řeknu, je hloupost, že jsme si rovní.

Kdybych nevěděla, že nejsme.

Jsou jiní, vzácnější než my.

Nestačí ti žít v jednom městě, v jedné ulici? V té ulici máš všechno, od hokynáře až po lékárnu. Co je ti po Tramtárii? Já, která vždycky byla do světa! Teď ty krajiny, moře, pohoří, zálivy, dravci, Eskymáci, neřesti, lásky, dobrodružství –

(Rána na buben.)

Pak se div, že nepřijdu na zavolání. Povídám si radši se sebou. Řeknu si všechno, nešetřím se. Vidíš, krávo, si říkám. Osolila jsi polévku?

Přinejmenším dvakrát, krůto. Můžeš ji spláchnout do hajzlu. Nebo se tou polévkou krm do příštích Vánoc, huso.

Ne že bych byla na sebe jen zlá.

Někdy si řeknu Magdaleno.

Ty trdlo. Podařilo se ti urvat zátku i s hrdlem.

(Utře slzu.)

Někdo má štěstí. Někdo ne.

Vybojovat se štěstí nedá. Je to vzácnost.

Gratuluj si, když tě štěstí v životě potká.

Takže to bude už hezky dávno.

(Zamyslí se.)

Takže to bude už hezky dávno.

Z jedné kukly se líhne jediný motýl. Tím se to spotřebuje.

(Vzala jakousi tašku a začne do ní skládat ze stolku různé požitiny.)

Co, Magdaleno, na Alžbětě máš? Jako bys vyvázla z tonoucí lodi, na moři objevila člověka, ať je to, kdo je, jen když plave, má ruce a hlavu! Hosana! Plave, aby se neutopil.

To se ví, že k Alžbětě půjdeš. Kam bys šla?

(Co se tím zabývá, ze záznamu se ozve její hlas.)

Uvědom si, ty pošetilý,
pošetilý, pošetilý Roberte,
oba víme, že láska
už není možná, ať se ti to zdá
ode mne pošetilé, pošetilé a bláznivé,
už jsem to vzdala. Věřila bych
v něco tak nesmyslného,
ať je to, co je, třeba v tvůj návrat?

(Zvedla hlavu, sama naváže na svou řeč.)

Magdaleno, ať je to, jak je,
ten tvůj Robert
má už dávno krámk u Mississippi
anebo v Torontu. Ty počítej,
že vyfasuješ erární deku
v domově pro důchodce. Naučíš se
tam luštit křížovky a možná

i něco uháčekovat. Ještě ráda
si vzpomeneš, jak Alžběta
ti bušila do zdi.

(Zimomřivě si oblékne župan, který našla. Usedne do svého křesla.)

Alžběto, nemysli si,
že jsem tak pošetilá a bláznivá,
abych namísto kompresoru
slyšela buben, místo tvého psa
slyšela housle. V suterénu
máš ve všem pravdu, dožijme tu
svůj život. Já, jak víš,
jsem nepolepšitelná.

*(Ze záznamu se ozve její hlas. Pokusí se mluvit souběžně s ním, ale
daří se jí to čím dál hůř.)*

Čekám už jenom jeden dopis a stěhuju se. V kalendáři si zatrhnu jediný den a bude to svátek. Znovu si jinde rozestelu postel a pověsím lustr. Po létech se vyspím dorůžova. Ráno se vykloním z okna, řeknu dobrý den. Bydlet budeme ve vile se zahradou, na kraji města. Kam se podíváš, vysoké keře, živý plot, v sousedství slušní lidé, podle plotu kvetoucí růže, potom trávník, v něm sakura –

(Vzdala to, její hlas zní už jenom ze záznamu.)

Nejspíš ji porazíme. Furt namrzá, za ní pak to patrové stavení, pod ním bazének s lekníny.

Činži nebudem platit!

V garáži uskladníme zahradní nábytek. Stolek pro dva, proutěná křesla. Garáž je suchá, nic tam nehraje. Zjara to vyneseme ven a do

září snídáme venku. Někdy se povede i říjen. To byl náš sen, snídaně u bazénku...

(Její hlas ze záznamu se pozvolna vytratil. Ozve se sama.)

Hala je tmavá, nehostinná.

A přesto –

(O něco klopýtla, ale vyrovná to.)

Život je krásný, Alžběto.

(Vzala tašku, kterou pro Alžbětu naplnila, odchází s ní.)

KONEC

17. listopadu 1986

Josef Topol

Stěhování duší

Edice Drama

Ilustrace na obálce [file404/Shutterstock.com](https://www.shutterstock.com),
skica *Portrét staré ženy* od Gustava Klimta
Redakce Jaroslava Bednářová

Vydala Městská knihovna v Praze
Mariánské nám. 1, 115 72 Praha 1

V MKP 1. elektronické vydání
Verze 1.0 z 20. 8. 2019

ISBN 978-80-274-0101-7 (epub)
ISBN 978-80-274-0102-4 (pdf)
ISBN 978-80-274-0103-1 (prc)